

Enligt sändlista

Fastställande av uppdaterad skötselplan för naturreservatet Fjällmossen-Viggarum, Hörby kommun

(2 bilagor)

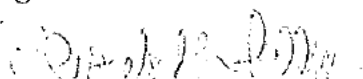
BESLUT

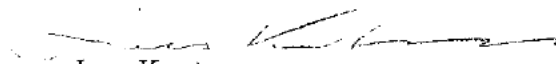
Med stöd av 3 §, förordningen om områdesskydd enligt Miljöbalken m m (1998:1252), fastställer Länsstyrelsen bilagd skötselplan för naturreservatet Fjällmossen-Viggarum i Hörby kommun. Den gamla planen från 1985-08-16 upphör härmed att gälla.

Skäl för länsstyrelsens beslut

För naturreservatet Fjällmossen-Viggarum gäller en skötselplan fastställd av Länsstyrelsen 1985-08-16. Efter de 15 år som förflutit finns ett behov att revidera skötselplanen. Mot denna bakgrund och med utnyttjande av nya kunskaper och olika erfarenheter i det praktiska skötselarbetet har Länsstyrelsen låtit uppdatera den gamla skötselplanen för Fjällmossen-Viggarum.

Planen har anpassats på ett sådant sätt att mål och syfte överensstämmer med gällande reservatsbeslut från den 8 maj 1984.

Elisabeth Hellmo

Lars Knutsson

Bilagor

Skötselplan för Fjällmossen-Viggarum
Hur man överklagar

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET FJÄLLMOSSEN: VIGGARUM

1. SYFTE MED SÄKERSTÄLLANDE OCH SKÖTSEL AV RESERVATET

Att bevara och hävda ett varierat kulturlandskap med betesmarker, fälader, våtmarksstråk med slätter och lövskogsdungar typiska för landskapet i anslutning till Fjällmossen. med element från tidigare markanvändningsformer blandade med nutida, som ett resultat av ett naturvårdsinriktat jord- och skogsbruk. Områdets naturvetenskapliga och kulturella värden, innefattande hydrologi, vegetationstyper och markhistoriska element skall bevaras samt skall möjligheterna för allmänheten att uppleva områdets natur tillgodoses. Vid hävden av området skall hänsyn tas till att mossens och kärrens hydrologi i största möjliga utsträckning lämnas ostörd. Förekommande fornninnen uppmärksammas och vårdas. Reservatets södra delar omfattas av modernare markanvändningsformer som åker-, vall- och granskogsbruk.

Syftet skall nås genom att

- genom bete eller slätter som vårdform vidmakthålla och utveckla öppna marker omkring Fjällmossen
- efterhand omföra barrskogen i anslutning till mossen till lövskog eller betesmark
- områdets hydrologi bibehållas i nuvarande tillstånd
- restaurera och bevara för kulturmiljövården värdefulla områden
- tillgodose de behov av anläggningar som följer med ett aktivt utnyttjande av reservatet för naturupplevelser och friluftsliv

2. BESKRIVNING

2.1 Administrativa data

Reservatets benämning:	Fjällmossen: Viggardum
Kommun:	Hörby
Socken:	Långaröd
Fastigheter:	Delar av Viggardum 1:2 och 1:3 samt samfälliga vägar och dragontorp
Areal:	Ca 85 ha
Läge:	På Linderödsåsens platå ca 1,5 mil OSO om Hörby. Topografisk karta: 2D/2E Tomelilla N01 Simrishamn W Ekonomisk karta: 2D 7f Långaröd och 2D 7g Skårhus
Gränser:	Området är markerat med svart heldragen linje på till denna plan fogad karta, Karta 1.
Markslag	Skogsmark 42 ha Betesmark 11 ha varav Hagmark 2,5 ha Slättermark 0,5 ha Åker 24 ha Myrmark 9 ha
Naturvårdsförvaltare:	Länsstyrelsen i Skåne län

Planförfattare:

Thomas Arnström 1985-07-23; reviderad 2000-11-28 av
Lars Pålsson

2.2 Föreskrifter enligt länsstyrelsens beslut den 8 maj 1984.

A. *Föreskrifter jämligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet*

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall

1. inom område a (karta 1) förbud gälla att

- utföra åtgärd som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden såsom att gräva, spränga, muddra, borra, schakta, dika, dämma, dränera, fylla, plöja eller utföra annan markbearbetning. Underhåll av diken markerade på karta 1 är tillåtet efter länsstyrelsens tillstånd.
- bedriva täktverksamhet i någon form med undantag för husbehovstäkt av torv efter länsstyrelsens tillstånd inom rutskrafferade områden på karta 1 till dess markfuktigheten hindrar fortsatt täkt. Dikning eller avledning av vatten är ej tillåten i samband med verksamheten.
- anordna upplag utan tillfälligt för jord- och skogsbrukets behov
- uppföra nybyggnad eller annan anläggning
- framdraga mark- eller luftledning
- plantera eller så träd eller buskar
- avverka eller röja i träd- eller buskbevuxna områden
- omföra träd- eller buskbevuxen mark samt kärr- eller betesmarker till åker
- använda kemiska bekämpningsmedel använda handelsgödselmedel eller andra växtnäringsämnen
- jaga orre utan länsstyrelsens tillstånd
- anbringa tavla, plakat, skylt, affisch, inskrift eller därmed jämförlig anordning - informations- och reservatsskyltar undantagna.

2. inom område b (karta 1) förbud gälla att

- bedriva täktverksamhet med undantag för husbehovstäkt efter länsstyrelsens tillstånd
- anordna upplag utom tillfälligt för jord- och skogsbrukets behov
- framdraga luftledning
- anbringa tavla, plakat, skylt, affisch, inskrift eller därmed jämförlig anordning - informations- och reservatsskyltar undantagna
- skogsodla öppen mark.

Det är vidare utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att

- uppföra nybyggnad eller anläggning
- plantera eller så barrträd

- avverka eller röja i träd- eller buskbevuxna områden
- omföra naturbetesmark t ex fäladsmark, till åker.

Ovan nämnda bestämmelser skall ej utgöra hinder för åtgärder i samband med reservatets skötsel i enlighet med av länsstyrelsen fastställd skötselplan.

B. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen angående fastighetsägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Fastighetsägare och annan sakägare är skyldiga att tåla det intrång som följer med ett allmänt utnyttjande av marken, såsom åtgärder för områdets skötsel enligt skötselplan, exempelvis betesgång, röjning, gallring, plantering samt att enklare anordningar för allmänheten utföres såsom stigunderhåll, spångning och stängselgenomgångar. Vidare skall åtgärder kunna vidtagas för att bibehålla de hydrologiska förhållandena inom kärr- och mosseområden.

C. Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- gräva eller på annat sätt skada fast naturföremål eller ytbildning
- framföra motordrivet fordon annat än på härför anvisad väg och plats
- parkera annat än på särskilt anvisade platser
- tälta, uppställa husvagn, campingbil eller motsvarande
- plocka eller gräva upp växter
- avsiktligt störa djurlivet t ex genom närgången fotografering av bo, lya, gryt eller motsvarande, klättra i boträd etc
- medföra ej kopplad hund
- rida
- göra upp eld
- anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning
- på ett störande sätt använda radioapparat, gramfon, bandspelare, musikinstrument e dyl
- utan länsstyrelsens tillstånd anordna orientering.

2.3 Naturförhållanden

Fjällmossen är en koncentrisk mosse, av sydvästlig typ, med skoglöst mosseplan och kantskog av björk. Myren utgöres av en kombination av igenväxnings- och försumpningstorvmark med ett genomsnittligt torvdjup av ca 6 m. Den har blivit uppmärksammas i ett flertal undersökningar av både vetenskaplig och planerande karaktär där den genomgående har bedömts hysa stora vetenskapliga naturvårdsvärden av internationell karaktär och är klassad som ett riksobjekt för den vetenskapliga naturvården.

Mossen är belägen i ett moränlandskap och omges av ett landskap med mjuka former där sänkor avlöses av kullar och höjdryggar på Linderödsåsens platå, nära en regional huvudvattendelare. "Mossen" består av två högmossar. Reservatet berör den södra delen, vilken till skillnad från den andra kan sägas äga ett förhållandevis hydrologiskt intakt mosse-

plan. Endast kantområden och framför allt laggkärr bär spår av dikningsingrepp och torvtäkter. Inom reservatsområdet finns även välutvecklade laggkärr.

Söder om mossen inom reservatsområdet vidtar en zon med fuktiga lågpartier där kärr och igenväxande betesmarker överväger medan skogar är hänvisade till "öar". Fastmarksinslaget ökar successivt mot söder samtidigt som skogsinslaget tilltar. Längst mot söder, i reservatet, tar den öppna jordbruksmarken vid med kulturbeten och åker.

Myrvegetation är den arealmässigt dominerande vegetationsformen i den norra delen av reservatet. Förutom de "fattiga" vegetationstyper som associeras med mossevegetationen och de i anslutning till mossen liggande laggkärravsnitten genomkorsas området av fuktiga lågpartier med kärrkaraktär av varierande utformning.

Laggkärrret består omväxlande av öppna vitmossedominerade partier och buskklädda sumpkärr. De sistnämnda är särskilt påtagliga i anslutning till dränerade avsnitt i kärret. I ett område, i anslutning till kantskogen, med gamla torvtäkter har en björksumpskog utvecklats.

Kärrmarkerna i övrigt består i huvudsak av örtrika sumpkärr med ibland välutvecklade buskskikt. Alkärr och björksumpkärr finns sparsamt omgivna av öppen kärrvegetation eller i kantområden till denna. Inom reservatets östra del finns ett större sammanhängande öppet kärrparti med en intressant flora.

Reservatets centrala delar karaktäriseras av en mosaik mellan skogklädda höjder med inslag av granskog och lägre partier med fukthedar som mot fastmarkskanten övergår till fäladskaraktär. Dessa öppna partier har liksom kärren förmodligen hävdats genom slåtter och bete. Undantag från detta är ett litet parti som dränerats och brukats som åker. Stora delar av dessa öppna marker är idag planterade med granskog. Vissa fragment av fäladsmark finns dock kvar och dessa innehåller en flora med bl a västliga och sydvästliga arter som granspira, granbräken, klockljung och borsttåg. I fäladsmarken utgör enen ett påtagligt inslag och i vissa partier har en tydlig igenväxning skett.

Fastmarken i de centrala delarna av reservatet utnyttjas till största delen som skoglig produktionsmark med gran som huvudinslag. En ca 6 ha stor åkermark hävdas sedan lång tid tillbaka såsom betesmark.

I reservatets södra del hävdas marken i huvudsak som åkermark och betesmark, endast mindre områden användes till skogsproduktion.

2.4 Kulturhistoriska förhållanden

Inom reservatet finns ett terrängavsnitt med en fornlämning i form av ryggade åkrar. Detta objekt finns upptaget i fornlämningsregistret för Långaröds socken och betraktas som mycket värdefullt från fornminnesvårdssynpunkt. Hela området i anslutning till Fjällmossens södra del anses äga förutsättningar för ytterligare fasta fornlämningar vilket också skall beaktas vid den kontinuerliga vården av reservatet.

2.5 Prioriterade bevarandevärden

- del av Fjällmossen, en koncentrisk mosse av sydvästlig typ med skoglöst mosseplan och kantskog av björk
- varierat odlingslandskap anslutande till myren bl a med kärr, fuktskogar och marker med rester av äldre hävdformer, fäladsmark och slåtteräng
- fornminnesområde med ryggade åkrar.

2. INDELNING I DELOMRÅDEN EFTER MARKANVÄNDNINGSTYPER (Karta 2)

Åkermark som används för jordbruksproduktion innefattande vallodling eller betning

Betesmark, huvudsakligen helt öppen, men också partier med hagmarkskaraktär och ett glest bestånd av träd. Vissa betesarealer som i dag utgöres av vall kan alternativt brukas som åker. Inom två områden finns rester av tidigare enefäladsmarker som i dag hävdas manuellt.

Slätteräng hävdas inom två begränsade områden i anslutning till laggkärret.

Skogsmark med inriktning mot lövskog, barrlövblandskog samt ytor med produktiv granskog. Inom skogsmarken finns ett mindre område där täkt kan bedrivas efter länsstyrelsens tillstånd.

Myr- och kärrmark med naturlig vegetation som ej brukas men som dock lätt påverkas av hydrologiska förändringar och nedfall av frön från tall och björk..

Vattensamlingar finns anlagda inom reservatet.

3 MAL OCH FÖRESKRIFTER FÖR SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

3.1 Åkermark

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Brukad helt öppen mark

Skötsel mål och skötselåtgärder

- åkerbruk för jordbruksproduktion
- åkermark inom beteshägn kan hävdas genom växelbruk med åker vall och betning
- åkermark som nedlägges skall överföras till betesmark

3.2 Betes- och fäladsmark

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Olika typer betesmarker skall finnas inom reservatet:

- helt öppna betesmarker
- öppen betesmark med spridda träd (hagmark) och buskar. Täckningen får maximalt uppgå till 10%.
- fäladsmarker med spridda enbuskar och träd

Skötsel mål och skötselåtgärder

- Betesmarkerna skall huvudsakligen hävdas genom betesgång med nötkreatur, får eller hästar, alternativt genom kombinationer av dessa betesdjur. Betesperioden och djurslagsfördelningen skall anpassas så att vegetationen vid betesperiodens slut på torra marker inte överstiger 10 cm.
- de två områdena med fäladsmark skall hållas öppna genom manuella röjningar och gallringar. Enstaka träd kan finnas bland spridda enbuskar, som inte får ha en täckning överstigande 20%.
- en variation skapas i betesmarkernas fysionomi genom att inom vissa delar spridda träd bevaras och en hagmarkskaraktär skapas (trädbeteckning på karta)

- Betesmarkerna skall indelas i fållor. Stängslen skall utgöras av fårstängsel med en övertråd
- Viltpassager kan anordnas på sådant sätt att stängsel lätt kan brytas vid behov.
- Stängselpassager anordnas där behov föreligger. Övergångar skall utföras på sådant sätt att de kan passeras utan besvär.
- Manuell röjning av buskar och träd skall ske som ett komplement till betesvården. Detta skall dock endast ske i de fall då målet med reservatet fordrar sådana åtgärder, exempelvis vid igenväxning av öppna marker. Virke från buskar och träd tillvaratas och borttransporteras. Røjningsris brännes på lämplig plats eller nedskäres för förmultning.
- Brynvegetationen mot betesmarkerna är av stort värde för både faunan och floran. Stor hänsyn bör därför tagas vid vården av brynen. Røjningar och gallringar skall endast skall syfta till att underlätta föryngring så att bibehålles täta.

3.3 Slåtteräng

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Helt öppen artrik gräsmark (gräs- lågstarrvegetation med *Juncus filiformis*) som uppstått genom slåtter i laggkärr.

Skötsel mål och skötselåtgärder

- årlig slåtter i juli – augusti
- allt hö avlägsnas från slåtterytorna
- uppslag av buskar röjes
- vid behov kan diken få rensas efter samråd med länsstyrelsen
- ett område med sly västerut kan om resurserna medger röjas och restaureras till slåtteräng, i annat fall björkskogsbruk.

3.4 Skogsmark

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- varierad barr- lövskog under ståndortsanpassat skogsbruk dock enbart lövskog i närheten av Fjällmossen (vita fläckar på kartan)
- björkskogsbruk (utom område på kartan markerat med svarta fläckar)
- skog i fri utveckling (på kartan markerade med svarta fläckar)
- betad skog i föryngringsfaser samt inom fornminnesområde.

Skötsel mål och skötselåtgärder

- Naturvårdsinriktat lövskogsbruk bedrivs inom en zon närmast Fjällmossen. Barrskog inom denna zon skall omföras till lövskog eller betesmark i enlighet med de detaljerade anvisningarna i skötselplanen.
- Normalt skogsbruk där barrskog och lövskog fördelas enligt markförutsättningarna.
- Skogsmark som kan betas under vissa perioder (ungskog).

3.5 Myr- och kärrmark

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- naturligt öppna marker
- i Fjällmossens kantområden bevaras kantbjörkskog

Skötsel mål och skötselåtgärder

- i princip fri utveckling
- invandrande björksly och uppslag av tall röjes (observera dock att naturlig kantbjörkskog bevaras)
- hydrologin bevakas

3.6 Vattensamlingar

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Öppna vattenytor med lågvuxen vattenvegetation längs stränderna utan buskar.

Skötsel mål och skötselåtgärder

- vattennivåerna hålls under kontroll så att vattensamlingarna i princip överensstämmer med blå ytor på karta 3
- invandrande buskar längs stränderna röjs.

3.7 Övriga skötsel mål och skötselåtgärder

- *Fornvård*

Ett område med ryggade åkrar finns registrerade som fornlämning inom reservatet. Detta parti består idag av tät, ung granskog. området med åkrarna skall restaureras i enlighet med bilagd detaljplan från antikvarisk myndighet (bilaga 1).

- *Gårdsgårdar*

Inom reservatet förekommer rikligt med gamla stengärdesgårdar, vilka är relativt löst lavade. I vissa fall utgör de gränser mellan betesfällor, men andra ligger mitt inne i skogsområden som ett minne från tidigare markanvändning. Gårdsgårdar får inte avlägsnas eller skadas och i den mån ett flertal stenar längs en sträcka rullar ned och ut åt sidorna skall de föras tillbaka i den ursprungliga linjen.

- *Dränering*

Inom område a, karta 1, får ingen dränering ske, innefattande underhåll av äldre diken, undantaget markerade befintliga diken som får underhållas efter samråd med länsstyrelsen.

- *Faunavård och jakt*

Syftet med faunavården och jakten skall vara att med områdets givna förutsättningar hålla en god viltstam. Öppna vattenytor underhålls bl a i viltbefrämjande syfte.

Jakt får bedrivas i området. Undantag gäller för jakt på orre inom område a (karta 1) där jakt endast får bedrivas efter tillstånd från länsstyrelsen.

5 ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

5.1 Allmänna mål för rekreation och friluftsliv

Målet med anläggningarna är att uppfylla de behov som följer med ett aktivt utnyttjande av reservatet för naturupplevelser och friluftsändamål, samtidigt som hänsyn tas till reservatets vetenskapliga och kulturhistoriska naturvårdsvärden. Hela reservatet är i princip tillgängligt för naturstudier och friluftsliv. Vederbörlig hänsyn till jordbruks- och skogsbruksdriften skall dock tas.

5.2 Tillgänglighet

Reservatet kan nås med fordon via allmän väg till Viggardum och iordningställd parkeringsplats. Besök i reservatet kan endast ske till fots.

5.3 Anvisningar för skötsel

5.3.1 Parkering

Parkeringsplats anläggs i anslutning till gården Viggardum, 1:2. Anslutning till huvudväg sker via brukningsväg. Parkeringsplatsen anläggs i form av en grusplan med uppställningsplats för 3-5 bilar. P-skylt uppsättes vid parkeringsplatsen liksom skylt vid vägen norrut skylt med förbud mot obehörig fordonstrafik.

5.3.2 Vägar och stigar

På karta 2 markerade vägar, skogsvägar och stigar skall underhållas på ett sådant sätt att de kan fungera som vandringsleder i naturreservatet. Detta innebär att de inte får växa igen med sly och att hindrande grenar och fallna träd avlägsnas. Vid eventuella körskador jämnas marken till. Stigarna skall anges på reservatsskylten, men behöver i övrigt inte markeras.

Utöver de markvägar som fordras för jordbrukets behov krävs ingen nyanläggning av vägar. Stängselpassager anlägges där markvägar passerar hägnader.

5.3.3 Toalett

I anslutning till parkeringsplatsen uppställs TC om så erfordras.

5.3.4 Renhållning

Soptunna skall uppställas i anslutning till parkeringsplatsen. Överenskommelse träffas mellan förvaltare och kommun.

5.3.5 Information och skyltning

Informationsskyltar om reservatet skall uppsättas vid P-platsen och i anslutning till passager in i området. Skyltarna skall innehålla karta där vägar och stigar lämpliga för vandring finns angivna. Dessutom skall informationstext finnas, riktad till allmänheten, som upplyser om reservatsbestämmelserna och dess natur- och kulturvärden.

5.3.6 Tillsyn

Länsstyrelsen eller av länsstyrelsen utsedd person ansvarar för tillsynen av reservatet.

6 DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING

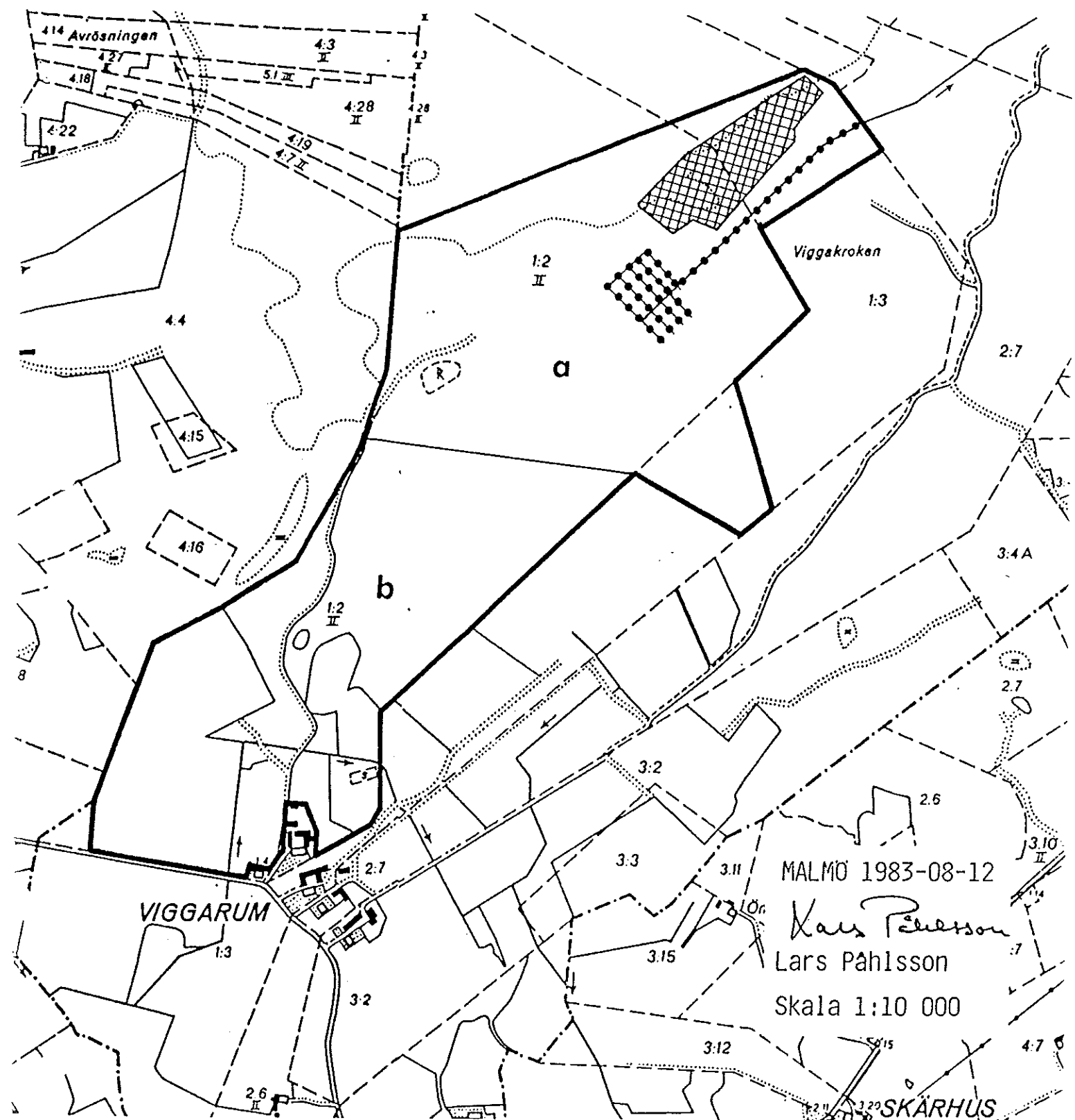
Ansvarig för skötsel av reservatet skall årligen avge redovisning till länsstyrelsen av utförda åtgärder och kostnader. Uppföljning av kvalitets- och skötselmål skall utföras av länsstyrelsen genom besiktningar vart femte år. Eventuellt upprättas artlista för slätterängens vegetation som underlag för framtida uppföljning.

7 KARTOR

1. Gräns för reservatet mm enligt beslut om bildande av naturreservat
2. Delområden

8 BILAGOR

Antikvarisk skötselplan för fornlämningsområde (Riksantikvarieämbetet)

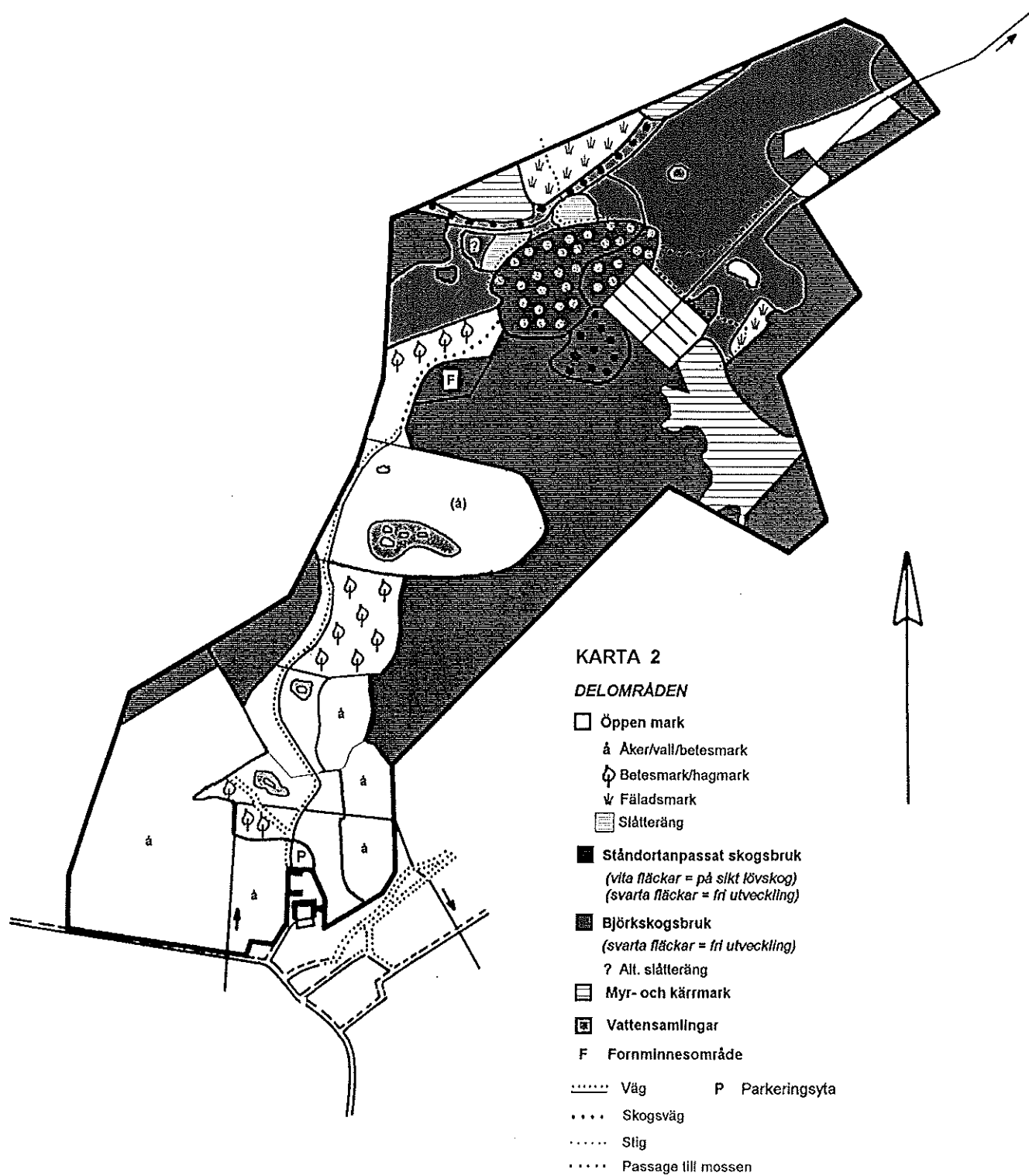

Karta 1

FÖRORDNANDE SOM NATURRESERVAT FÖR DELAR AV
VIGGARUM 1:2 OCH 1:3 I HORBY KOMMUN

- Diken som får underhållas efter
länsstyrelsens tillstånd
- Område för torvtäkt efter
länsstyrelsens tillstånd

FJÄLLMOSEN: VIGGARUM

0 500 m

Bilaga

Fjällmossen – Viggårums naturreservat

ANTI-KVARISK VÅRDPLAN FÖR FORNLÄMNINGSOMRÅDE

RIKSANTIKVARIÉÄMBETET
VÅRDSEKTIONEN

Län	M	Objektnr	-
Landskap	Sk		
Socken	Långaröd		
Namn	Viggarum		
Fornl. nr	2		

SKÖTSELPLAN

Objekttyp	Ryggade åkrar	Ek.karta	7D 2f-g
Fastighetsbeteckning	VIGGARUM 1:2	Vårdareal ha	1,0
Markägare	Kurt Hagenrud, Viggarum	Adress	Tel
Anmärkning	BILAGA till skötselplan för naturreservatet Fjällmossen skötselområde.		

ALLMÄN BESKRIVNING

Skötselplanen avser del av naturreservatet Fjällmossen och utgörs av anvisningar för åtgärder inom skötselområdet. Området är krönet av en moränås med granskog i åldern 5-40 år. I detta område finns ett mindre parti (ca 80x40 m) med ryggade åkrar. Dessa utgörs av minst 11 parallella åkrar 7-15 m långa, 1,2-1,5 m breda och ca 0,4 m höga. Åkrarna är kullriga och åtskilda av kraftigt markerade försänkningar. I omgivningen kan finnas ytterligare anläggningar som p.g.a. vegetation är dolda.

ALLMÄN MÅLSÄTTNING

Området skall efterhand överföras till betesmark. Tills vidare bibehålls skogsbruk med skogsbeta.

BILAGOR ☒ FOTOKARTA ☐ DETALJKARTA ☐ UTDRAK UR FORNL.REG. ☐ SPECIALPLAN ☐

Vårdplan upprättad/reviderad den 9/ 5 19 84 av John-Eric Gustafsson

U

ÅTGÄRDER

1. Gallring av barrskogen. Åtgärden utföres som skoglig låggallring. Om möjligt friröjs de ryggade åkrarna.
2. Röjning av slyvegetation på fornlämningsområdet.
3. Grovstädning varvid allt hyggesavfall skall transporteras bort från området.
OBS! Körning med skogsmaskin får ej ske inom fornlämningsområdet. Eventuella skogstransporter får endast göras med mindre jordbrukstraktor och på tjälad mark. Inom området med ryggade åkrar får inga transporter ske.
4. Markstädning inom fornlämningsområdet varvid all lös förna skall krattas bort.
5. Lågkapning av stubbar i hela området.
OBS! Inga stubbar får dras upp.
6. Grässådd på hösten (augusti) eller våren (maj). Området besås med gräsfröblandning rödsvingel 60%, färsvingel 20%, rödven 10% och ängsgröe 10%, ca 1,5 kg/100 m². Sådd görs endast på områden som saknar etablerad gräsvegetation.
7. Slåtter i juli-augusti.
8. Bete med får eller ungdjur fr.o.m. augusti-september 1:a året.

FORTSATT ÅRLIG VÅRD

1. Bete med får och/eller nötkreatur. Hästbete bör undvikas med tanke på trampsador.
Betetrycket måste regleras och kontrolleras för att undvika skador på fornlämningarna.
2. Slyröjning vid behov.
3. Successiv gallring av barrskogen vid behov.

ÖVRIGT

Skyltning. I anslutning till fornlämningarna och utmed vandringsled sätts upp en separat skylt om fornlämningarna. Skylttext utarbetas av länsstyrelsen. I övrigt hänvisas till gemensamma anordningar för reservatet.

Allmänt. Inga åtgärder, t.ex. eldning, grävning eller körning, som kan skada, rubba eller förändra fornlämningarna eller dess läge får vidtagas.
Kemisk behandling eller användning av handelsgödsel får ej ske utan tillstånd av länsantikvarien.

Planen har utarbetats i samråd med länsantikvarien i Malmöhus län.

RIKSANTIKVARIÉÄMBETET
VÅRDSEKTIONEN

KARTKOPIA SKALA 1:5000

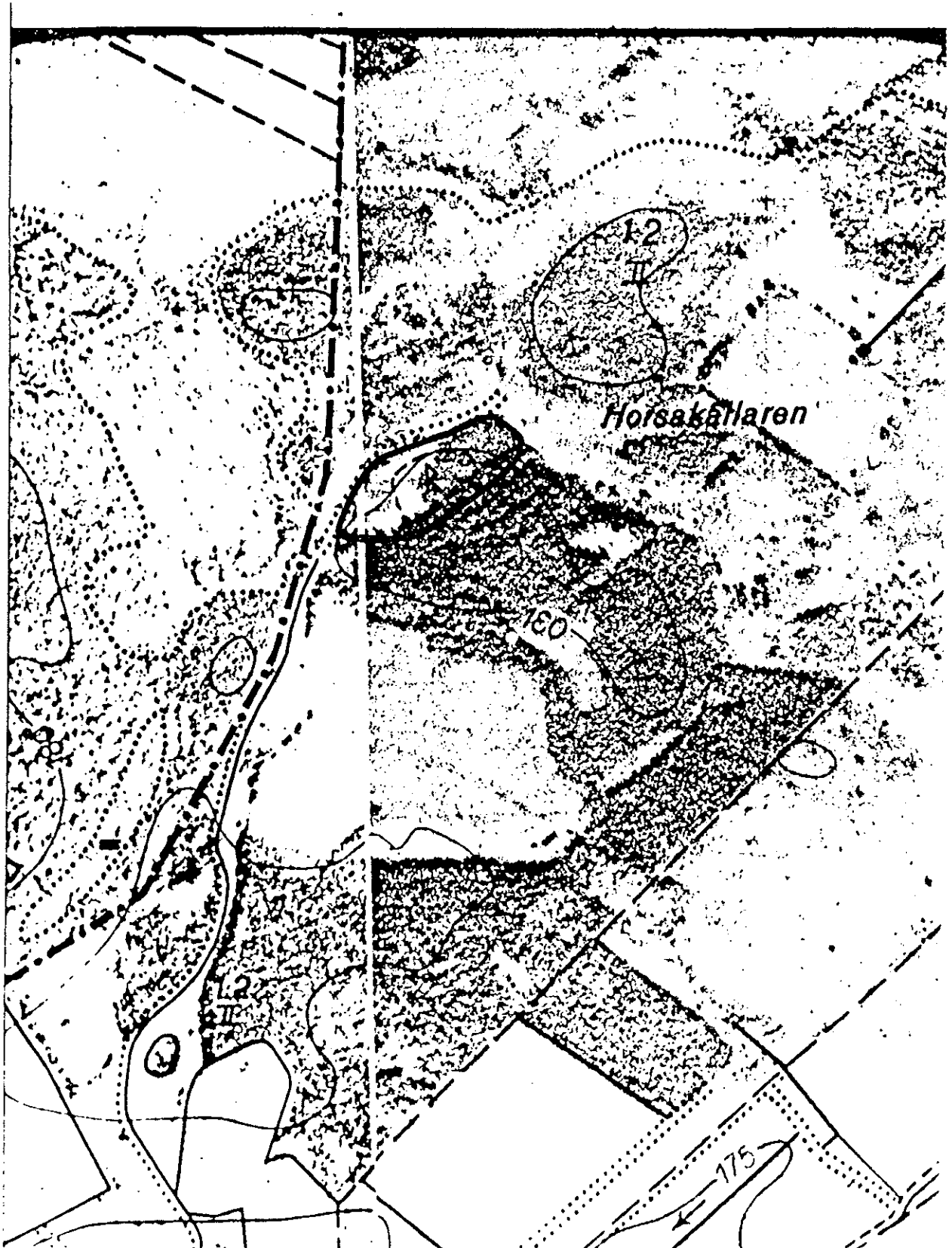
Objekttyp

Ryggade åkrar

Fastighetsbeteckning

VIGGARUM 1:2

Län	M	Objektnr	-
Landskap	Sk		
Socken	Långaröd		
Namn	Viggarum		
Fornl. nr	2		
		Ek. karta	7D 2f-g
		Vårdareal ha	1,0

DETALJANVISNINGAR FÖR SKÖTSEL AV NATURRESERVATET FJÄLLMOSEN - VIGGARUM

Naturreservatet har indelats i skötselområden (karta 3). Varje skötselområde har behandlats under rubrikerna: Beskrivning, Mål och Åtgärder.

Under åtgärder anges *gallring* i bemärkelsen utglesning av trädgrupper med tillvaratagande av virke, *röjning* i betydelsen avverkning av sly eller klenare träd utan tillvaratagande av virket samt *självföryngring* innebärande åtgärder där bestånd genom skoglig vård regenereras genom självsådd.

SKÖTSELOMRÅDE 1 (2 ha)

Beskrivning: Mosse. Kantskog av björk med enstaka tallar. Fastmarksöar med lövblandskog.

Mål: Kantskog av björk. Fastmarksöar med lövblandskog.

Åtgärder: Avverkning av förekommande barrträd utom några äldre tallar.

SKÖTSELOMRÅDE 2 (2 ha.)

Beskrivning: Fastmark omgiven av myrmark. Området har tidigare varit betesmark av fåladskaraktär med enbuskar och ljung. Viss förbuskning med lövsly (asp). Några mindre träddominerade avsnitt.

Mål: Område av fåladskaraktär med enbuskar och ljung samt mindre lövskogsklädda partier.

Åtgärder: Röjning av uppträdande lövsly. Gallring av trädgrupper samt avlägsnande av barrträd med undantag av äldre tallar vid behov. Röjnings- och gallringsmaterialet tillvaratages eller brännes på lämplig plats.

SKÖTSELOMRÅDE 3 (1 ha.)

Beskrivning: Laggkärr av varierande utformning, delvis björksumpkärr och delvis öppna starr- eller örtdominerade kärrpartier med vitmossmatta.

Mål: Laggkärr som tillåtes utvecklas fritt.

Åtgärder: Inga

SKÖTSELOMRÅDE 4 (3,5 ha.)

Beskrivning: Dikat laggkärr som förmodligen utnyttjats som betesmark eller slåttermark. Området är idag mycket variabelt med lövdominerade träd- och buskavsnitt omväxlande med öppna ört- eller starrdominerade kärrpartier.

Mål: Träd- eller buskrika sumpkärr omväxlande med öppna örtrika kärrpartier.

Åtgärder: Försiktig röjning av buskvegetation vid behov. Röjningsmaterialet ihopsamlas och bortföres.

SKÖTSELOMRÅDE 5 (0,5 ha.)

Beskrivning: Två områden där slåtter under senare år återupptagits i laggkärret. En artrik vegetation med örter ibland starr- och gräsarter har etablerats. I västligaste delen ett område som tidigare varit slåttermark med tät björksly.

Mål: Öppen slåtteräng i laggkärr

Åtgärder: Årlig slåtter i juli, som utföres med slåtterbalk eller lätt maskin. Höet avlägsnas. Området i väster med björksly kan om resurser finns restaureras till slåttermark, men skall i annat fall ingå i skötseln av område 4.

SKÖTSELOMRÅDE 6 (1 ha.)

Beskrivning: Fastmarkspartier i kärr med granskog.

Mål: Lövskog med björk, ek eller bok.

Åtgärder: Områdena planteras med lövträd, björk, ek eller bok, efter avverkning av gran vid omloppstidens slut.

SKÖTSELOMRÅDE 7 (3 ha.)

Beskrivning: Fastmarksparti omgivet av kärrmark. Området är bevuxet med granskog.

Mål: Lövskog med björk och ek, alternativt betesmark.

Åtgärder: Området planteras med lövträd, björk och ek, efter granens omloppstid och slutavverkning. Alternativt uppsätts stängsel och området betas.

SKÖTSELOMRÅDE 8 (1 ha.)

Beskrivning: I västra delen ett mindre björkparti som sedan övergår i planterad granskog

Mål: Blandlövskog med björk och ek, alternativt betesmark

Åtgärder: Vid behov gallring av granen under sparande av förekommande lövträd. Efter avslutad omloppstid för granen slutavverkas denna och området överförs till blandlövskog ihop med område 7. Alternativt utglesas träden, stängsel uppsätts och området betas (ev ihop med område 14 och/eller 7)

SKÖTSELOMRÅDE 9 (1 ha.)

Beskrivning: Alkärr.

Mål: Alskog i fri utveckling

Åtgärder: Inga

SKÖTSELOMRÅDE 10 (11 ha.)

Beskrivning: Dikad torvmark bevuxen med björkskog. i området finns gamla generationer av torvtäcker samt ett mindre öppet parti med mossevegetation. Centralt finns anlagt ett viltvatten.

Mål: Björkskogsbevuxet torvmarksområde med ett mindre öppet mosseparti och ett viltvatten. Inom område angivet på karta 1 kan efter tillstånd av länsstyrelsen husbehovstäkt av torv bedrivas.

Åtgärder: Lövskogsbruk med i första hand björk. Gallringar och avverkningar utföres vid behov. Underhåll av dike, enligt karta 1, efter samråd med länsstyrelsen.

SKÖTSELOMRÅDE 11 (23 ha)

Beskrivning: Skogsmark med flera bestånd av gran,

Mål: Skogsmark för ståndortsanpassad skogsproduktion.

Åtgärder: Beståndsvis vård av skog.

SKÖTSELOMRÅDE 12 (2 ha.)

Beskrivning: Dikad mark på torvunderlag med gräs- och örtvegetation.

Mål: Öppen gräsbevuxen mark, alternativt lövskog med björk och al.

Åtgärder: Vid behov buskröjning. Alternativt lövträdplanteras området och underhålls genom skoglig vård. Underhåll av dike, enligt karta 1, efter tillstånd från länsstyrelsen.

SKÖTSELOMRÅDE 13 (2,5 ha.)

Beskrivning: Öppen huvudsakligen starrdominerad kärrmark. I kanterna trädklädda sumpkärr med al och björk, som går över i blandskog på skötselområde 8. Tendens att björksly vandrar ut i den öppna kärrmarken. Mot fastmarken och på öar fuktig till torr hedvegetation med inslag av enbuskar.

Mål: Öppet kärr med fastmarksöar och kantskog av sumptyp..

Åtgärder: Inga åtgärder i öppna kärravsnitt bortsett från röjning av invandrande björk. Röjning av barrträd i kantområden. Enbuskar sparas.

SKÖTSELOMRÅDE 14 (2 ha.)

Beskrivning: F d åkermark utan hävd. Öppen gräsmark genomdragen av diken med en frisk till fuktig ängsflora. Sparsamt buskinslag.

Mål: Öppen gräsmark av frisk ängstyp med öppna diken. Någon buske sparas.

Åtgärder: Stängsling och bete. Alternativt lämnas området utan hävd tills vidare under förutsättning att buskar inte vandrar in. Röjning av buskar utförs vid behov. Dräneringsdiken (karta 1) underhålls efter samråd med länsstyrelsen. Upplöjning och insådd av vall kan ske vid behov.

SKÖTSELOMRÅDE 15 (0,5 ha.)

Beskrivning: Fäladsmark som i norra delen successivt övergår i kärrmarker, vilka delvis är öppna (två områden: ett fäladsparti och ett öppet kärrparti). Fäladsområdet karaktäriseras av hedvegetation och innehåller enbuskar som särskilt i områdets västra del är högvuxna.

Mål: Fäladsmark med en samt öppen kärrmark som hävdas manuellt.

Åtgärder: Fortlöpande röjning i fäladsmarken så att enbuskarna håller en täckning på ca 20 %. Buskar och träd får inte vandra in från sidorna vare sig på fäladen eller i kärret. Eventuellt vidgas den öppna ytan genom röjning och avverkning, gärna på ett sådant sätt att de båda delområdena får förbindelse med varandra.

SKÖTSELOMRÅDE 16 (1 ha.)

Beskrivning: Gles städad granskog. Området utgör en fornlämning i form av ryggade åkrar.

Mål: Gles städad skog, på sikt öppen betesmark med ryggade åkrar.

Åtgärder: Fornlämningsområdet restaureras enligt separat plan från Riksantikvarieämbetet (bilaga 1). Successiv avverkning av gran och på sikt stängsling (sådd av gräs) och bete.

SKÖTSELOMRÅDE 17 (1,5 ha.)

Beskrivning: Betesmark med barr- och lövträdsbevuxen slänt ned mot fuktstråk med öppna gläntor.

Mål: Betesmark delvis med spridda träd.

Åtgärder: Träd och buskar glesas successivt ut till ca 40% täckning. Hägnad och betning. Stängselunderhåll.

SKÖTSELOMRÅDE 18 (7 ha.)

Beskrivning: Åker, som långvarigt hävdats genom bete, där det förekommer trädsolitärer och trädgrupper. I södra delen finns en anlagd vattensamling med spridda öar.

Mål: Öppen betesvall på åker med enstaka trädgrupper och trädsolitärer. Vattensamling som kan utökas.

Åtgärder: Stängsling och betning. Stängselunderhåll. Vid behov buskröjning. Betesvallen kan vid behov plöjas upp och över en period användas för åkerbruk.

Vattensamlingen kan utökas inom skötselområdet, dock att den skall vara omgiven av betesmark och medge passage längs vägen. I vattensamlingen skall hållas en öppen vattenyta och stränderna skall hållas fria från buskar.

SKÖTSELOMRÅDE 19 (2,5 ha.)

Beskrivning: Öppen betesmark med två mindre vattensamlingar i norr hagmarksliknande med spridda lövträd

Mål: Betesmark med ett sparsamt trädinslag och vattensamlingar.

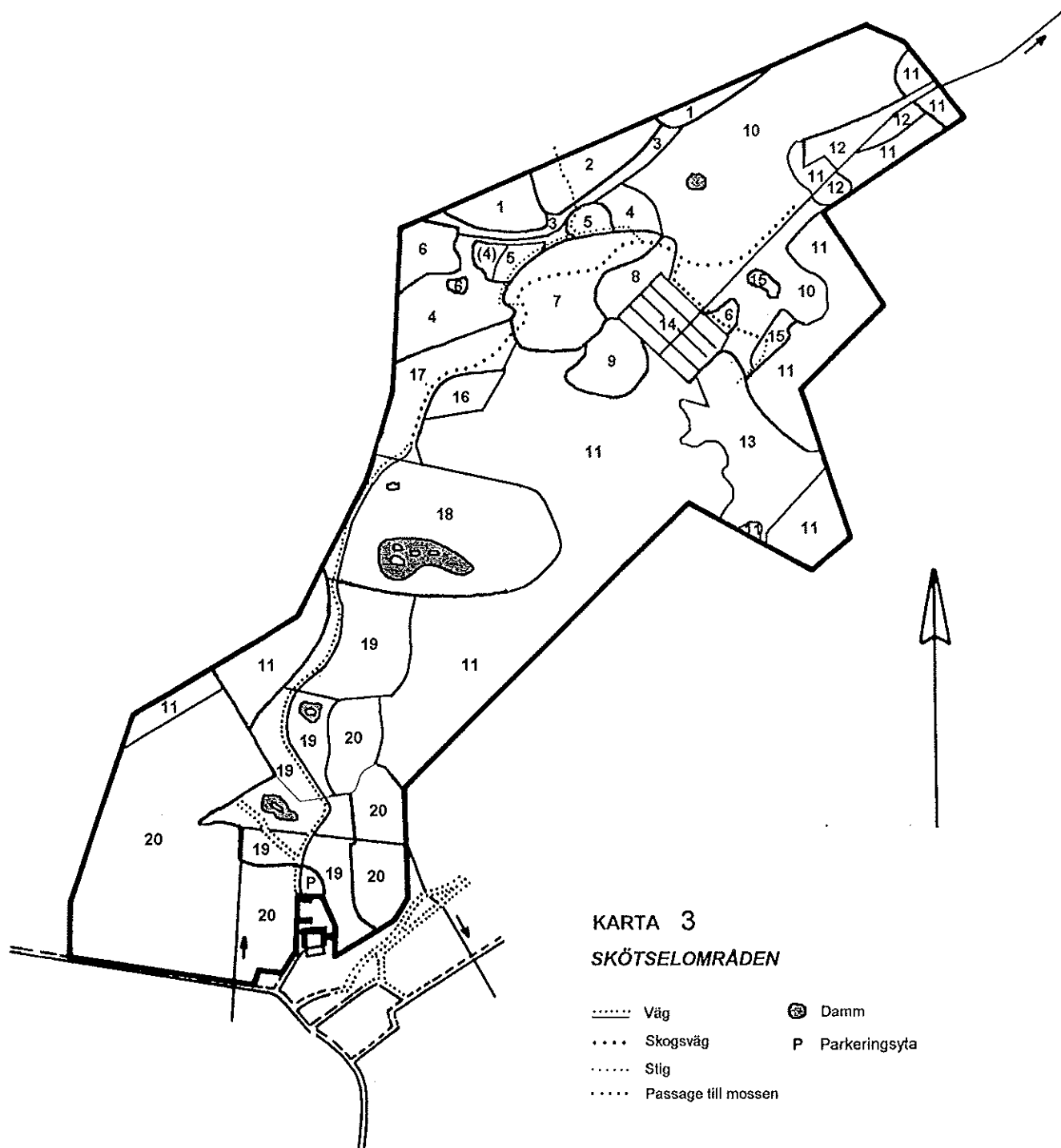
Åtgärder: Gallring i trädbevuxna partier till en slutenhet av högst 40%. Stängsling av området och betning. Gallringar av trädgrupper, röjning av busk uppslag samt underhåll av stängsel vid behov.

SKÖTSELOMRÅDE 20 (17 ha.)

Beskrivning: Åkermark.

Mål: Öppen mark med alternativt åkerbruk eller betning

Åtgärder: Åkerbruk, alternativt insådd av gräs och betning. Vid betning av området stängslas detta. Underhåll av stängsel vid behov.

0 500 m